OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Sınıf-11

KONU CÜMLENİN ÖGELERİ

Bir düşünce, duygu, durum ya da olayı bildirerek anlatan sözcük ya da sözcük grubuna "cümle" denir.

Cümleler, sözcük ya da sözcük gruplarıyla kurulur. Bir cümleyi oluşturmak için çekimli bir fiil ya da ek-fiil almış ad ya da ad soylu sözcüğe ihtiyaç vardır. Cümle, yüklem üzerine kuruludur bu yüzden yüklem cümlenin asıl unsurudur. Özne, nesne ve tümleçler yükleme sorulan sorularla bulunur.

SORULAR

SORU 1

(I) Anadolu'nun güzelliklerinin peşine genellikle yaz aylarında düşülür. (II) Dağları, ormanları, gölleri ve sahilleriyle Anadolu, kış mevsiminin de çok yakıştığı bir coğrafyadır. (III) Kar, beyaz bir örtü hâlinde kentlerin üzerine iner. (IV) Köyler, kasabalar bambaşka bir güzelliğe bürünür. (V) Beyaz kubbeli camilerden başlayıp cumbalı evlerin yorgun çatılarına tüy tüy yağar.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinin öge dizilişi "özne, zarf tümleci, dolaylı tümleç, yüklem" şeklindedir?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Cevap: C

SORU 2:

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ögelere ayırmada bir yanlışlık yapılmıştır?

A) Fırat Nehri'nin mavi suları / Şanlıurfa'ya / tarih boyunca / hayat / vermiş.

B) Anadoluhisarı'na adını veren surlar / Boğaz'ın en dar noktasına / inşa edilmiş.

C) Efsaneleriyle ünlü Kızkulesi / geceleri / denizin ortasında / bir inci gibi / parlıyor.

D) Van Gölü ve üzerindeki adacıklar / kış aylarında / bir tablo güzelliğine / bürünüyor.

E) Bitlis yakınlarındaki Nemrut Dağı / Anadolu'nun en büyük krater gölüne / sahip.

Cevap: A

SORU 3:

Dünyaca ünlü yaylalarıyla tanınan Rize'de Ayder Yaylası'nın ahşap evleri konuklarını bekliyor. **Bu cümlede aşağıdaki ögelerden hangisi yoktur?**

A) Özne
B) Yüklem
C) Dolaylı tümleç
D) Belirtili nesne
E) Zarf tümleci

Cevap: E